

Styre: Universitetsstyret

Styresak: 125/15

Møtedato: 26.11.2015

Dato: 09.11.2015

Arkivsaknr: 2013/5029

Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved Universitetet i Bergen 2015-2019

Henvisning til bakgrunnsdokumenter

- Styresak 75a/13: <http://www.uib.no/sites/w3.uib.no/files/w2/20/2013-075a.pdf>

Saken gjelder:

Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved Universitetet i Bergen 2013-2015 gikk ut sommeren 2015. Den nye planen er en revidering og videreføring av den forrige planen. En del engangstiltak er fjernet fra planen fordi disse er gjennomførte, mens en rekke store og langsiktige tiltak er videreførte i den nye handlingsplanen.

vedtak:

Universitetsstyret godkjenner Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved Universitetet i Bergen 2015-2019 med de endringene som kom fram i møtet.

Kjell Bernstrøm
universitetsdirektør

09.11.2015/Ingvild Nilssen

Vedlegg:

1. *Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved Universitetet i Bergen 2015-2019.*

Saksframstilling

Styre:
Universitetsstyret

Styresak:
125/15

Møtedato:
26.11.2015

Arkivsaksnr:
2013/5029

Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved Universitetet i Bergen 2015-2019

Bakgrunn

Universitetsstyret vedtok handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved universitetet (2013-2015) 24. oktober 2013. Handlingsplanen gikk ut sommeren i 2015. Læringsmiljøutvalget oppnevnte en arbeidsgruppe som fikk i oppgave å utarbeide en revidert utgave av planen i løpet av vårsemesteret 2015. Arbeidsgruppen foreslo at handlingsplanen bør revideres hvert fjerde år fordi handlingsplanen har en rekke langsiktige tiltak som både er omfattende og ressurskrevende. I tillegg anbefalte de at handlingsplanen bør revideres når studentrepresentantene har ledervervet. Det reviderte forslaget til handlingsplan ble sendt til godkjenning i LMU. LMU fattet følgende vedtak i saken:

- LMU vedtar forslag til Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved Universitetet i Bergen 2015-2019.
- Forslaget ble sendt til universitetsdirektøren for videre behandling.
- LMU anbefalte ikke at forslaget skulle sendes på høringsrunde, siden strukturen på handlingsplanen er beholdt og mange langsiktige tiltak er videreført.

Hovedpunkt i forslaget til handlingsplan

Forslaget til handlingsplan fremhever problemstillinger knyttet til læringsmiljøet ved UiB og viser hvilke tiltak som planlegges igangsatt og/eller fullført frem mot sommeren 2019. I tillegg til innledning og en kort gjennomgang av relevante styringsdokumenter (del 1), har planen tre deler ut fra ulike aspekter ved læringsmiljøet. I hver av delene blir kontinuerlige- og engangstiltak opplistet hver for seg.

I del 2 blir *det fysiske læringsmiljøet* gjennomgått. Dette er definert som de fysiske omgivelsene og belastningene i studiesituasjonen som kan påvirke den enkelte students evne og mulighet til læring. *Kvaliteten* er her inneklime, støynivå, trådløst nettverk mm. Kvantiteten er antall og størrelse på lokalene. Universell utforming er også vektlagt.

Del 3 tar for seg *det psykososiale læringsmiljøet*, med psykologiske og sosiale faktorer som har konsekvenser for trivsel, helse og yteevne. Veiledningstjenester, studentundersøkelser, studiestart/fadderuke og studentlokaler blir tatt opp.

Del 4 omhandler *det organisatoriske læringsmiljøet*. Studentmedvirkning, det nye studentombudet, nasjonalt samarbeid og informasjon er vektlagt her. På denne delen listes kun kontinuerlige tiltak.

Universitetsdirektøren sine kommentarer:

Universitetet har klare mål om å ha et godt læringsmiljø, både fysisk og psykososialt. Konkrete handlingsplaner er viktige i gjennomføringen av prioriterte tiltak. Handlingsplanen for 2013-2015 har vært et godt redskap for forbedring av læringsmiljøet. Resultatene fra studentundersøkelser har vist en positiv utvikling i studentenes trivsel ved UiB. Studentundersøkelsen «UiB-student 2013» viste at over 70 % trivdes som studenter ved UiB, mens det ifølge «Studiebarometeret 2014» var 80 % som trivdes. Når det gjelder faglig tilhørighet, så har dette økt fra 75 % til 87 % fra 2013 til 2014. Dette kan tyde på at handlingsplanen for å styrke læringsmiljøet ved UiB har bidratt positivt.

Innholdet i den nye handlingsplanen er i overensstemmelse med planen for 2013-2015, med videreføringen av en rekke av de samme tiltakene som ble igangsatt i forrige periode. Det ble derfor vurdert som unødvendig å sende den nye planen på høringsrunde i denne omgangen. Handlingsplanen synliggjør utfordringene universitetet har for å styrke læringsmiljøet. Planen er i så måte ambisiøs, med mange tiltak som må sees i sammenheng med arbeidet med å utvikle universitetsområdene og bygningene fram mot 2020.

En endring i den nye handlingsplanen er at den nå går nå over fire år, siden en rekke av tiltakene i planen er omfattende og langsiktige, så vel som ressurskrevende. Det anses også som viktig at planen blir revidert når det er studentrepresentantene som har ledervervet i læringsmiljøutvalget. Det anbefales at styret gir sin tilslutning til handlingsplanen.

09.11.2015/Ingvild Nilssen

UNIVERSITETET I BERGEN

Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet ved Universitetet i Bergen 2015-2019

Det skal være godt og trygt å studere ved Universitetet i Bergen.

Denne handlingsplanen viser hvilke tiltak for styrking av læringsmiljøet UiB skal gjennomføre eller igangsette frem mot 2019.

Et godt læringsmiljø er av stor betydning for UiB. Ved å legge til rette for et godt læringsmiljø sørger man for å legge fundamentet for en sentral kjernefunksjon i et universitet: nemlig å utdanne. Gjennom tidene har universiteter spilt en stor rolle i å imøtekomme samfunnets kompetansebehov gjennom å utdanne befolkningen. Læringsmiljøet ved en utdanningsinstitusjon er avgjørende for at forholdene ligger til rette for at studentene skal oppnå ønsket, og forventet læringsutbytte.

Handlingsplanen tar blant annet for seg hvilke engangstiltak og hvilke kontinuerlige tiltak som skal gjøres for å forbedre læringsmiljøet ved UiB. Det innebærer blant annet rent fysiske tiltak som forbedring av den fysiske bygningsmassen ved universitetet, tiltak som legger til rette for gode psykososiale forhold for studenten og tiltak som forbedrer det organisatoriske læringsmiljøet. Handlingsplanen viser at UiB satser på forholdene som legger til rette for læring for alle studenter - også studenter med funksjonsnedsettelse. Tiltakene som skal gjennomføres med tanke på universell utforming er sentrale i satsingen på å gjøre norsk høyere utdanning mer tilgjengelig.

Det skal være godt og trygt å studere ved Universitetet i Bergen (UiB). For alle studenter. Under hele studieløpet - Fra fadderuke til vitnemålsseremoni.

Signatur rektor

Signatur universitetsdirektør

Innhold

1 Innledning

- 1.1 Læringsmiljø ved UiB
- 1.2 Styringsdokumenter

2 Det fysiske læringsmiljøet

- 2.1 Kvalitet
- 2.2 Kvantitet
- 2.3 Universell utforming
- 2.4 Kontinuerlige tiltak
- 2.5 Engangstiltak

3 Det psykososiale læringsmiljøet

- 3.1 Veiledningstjenester
- 3.2 Studentundersøkelser
- 3.3 Studiestart og fadderprogram
- 3.4 Studentlokaler
- 3.5 Kontinuerlige tiltak
- 3.6 Engangstiltak

4 Det organisatoriske læringsmiljøet

- 4.1 Studentmedvirkning
- 4.2 Studentombud
- 4.3 Nasjonalt samarbeid
- 4.4 Informasjon
- 4.5 Kontinuerlige tiltak

1.0 Læringsmiljø ved UiB

Ved Universitetet i Bergen skal forholdene ligge til rette for læring og for at studentene skal kunne oppnå det forventede læringsutbyttet. Universitets- og høyskoleloven slår fast at alle universiteter og høyskoler skal ha et eget læringsmiljøutvalg (LMU). LMU skal bidra til å sikre at lovens bestemmelser i § 4-3 om studentenes læringsmiljø overholdes. Begrepet "læringsmiljø" er her definert som de samlede fysiske, psykososiale og organisatoriske forhold som legger til rette for den enkeltes students studier. Universitetsstyret vedtok i 2003 retningslinjene og sammensetningen av LMU ved UiB, og i 2012 ble Rådet for studenter med funksjonsnedsettelse innlemmet i utvalget. UiB har siden 2011 hatt Handlingsplan for styrking av læringsmiljøet. Denne handlingsplanen beskriver hvilke tiltak for styrking av læringsmiljøet UiB planlegger å igangsette og/eller fullføre i løpet av perioden frem til sommeren 2019.

UiB skal være ledende i Norge på digital utdanning og nye, innovative lærings- og formidlingsformer. Vi vil rekruttere og utvikle gode undervisere, og legge til rette for studentaktive lærings situasjoner som fremmer forskningsinnsikt, samhandling og læringsutbytte.

Vi har et felles ansvar for å sikre at læringsmiljøet ved UiB legger forholdene til rette for læring. For å nå målet om å være ledende på digital utdanning er det nødvendig at man prioriterer investeringer i bygg og infrastruktur og oppdatering av eksisterende utstyr.

- Universitetsstyret har det overordnede ansvaret og har gjennom sine planer og de budsjettene de vedtar ansvaret for å sikre et godt og trygt læringsmiljø ved UiB.
- Fakultetene har ansvar for å ivareta og sikre et godt læringsmiljø lokalt. Fakultetene skal rapportere til LMU på dialogmøtene, og LMU følger opp tiltak på fakultetene.
- Studentene har ansvar for å bidra til et godt og trygt læringsmiljø ved UiB

1.1 Styringsdokumenter

I tillegg til denne handlingsplanen for styrking av læringsmiljøet finnes det en rekke lover, dokumenter og regelverk som regulerer studentene sitt læringsmiljø. Disse finner man under:

- [Lov om universiteter og høyskoler](#)
- [Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv.](#)
- [Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne](#)
- [Lov om planlegging og byggesaksbehandling](#)
- [Norge universelt utformet 2025](#)

- **Strategi 2016-2022 Universitetet i Bergen**
- [Regler for Læringsmiljøutvalget](#)
- [Læringsmiljøhåndboken](#)
- [Sørviserklæringen](#)
- [Handlingsplan for likestilling](#)
- Tiltaksplan for det ytre miljø
- [Handlingsplan for helse, miljø og sikkerhet \(HMS\)](#)

2 Det fysiske læringsmiljøet

Med fysisk læringsmiljø menes her de fysiske omgivelser og belastninger i studiesituasjonen som kan påvirke den enkelte students evne og mulighet til læring. Studentarbeidsplasser er lokaler for egenstudier og kollokvier. I tillegg til studentarbeidsplasser sorterer lokaler som auditorier og laboratorier innunder det fysiske læringsmiljøet. Et læringscenter er et fysisk rom for integrering av fag og informasjonssøking der studenter og ansatte kan møtes.

2.1 Kvalitet

En rekke forhold må være på plass før kvaliteten på det fysiske læringsmiljøet kan sies å være tilfredsstillende. Lokalene skal befinne seg nært fagmiljøet, og studentarbeidsplassene skal være gode og trygge. De skal ha tilfredsstillende inneklima, støynivå, belysning, renhold og inventar. Det skal være gode pausearealer i umiddelbar nærhet. Dekningen til det trådløse nettverket skal være god. Det skal være nok skrivere, stasjonære datamaskiner og stikkontakter. Alle studenter skal ha tilgang til lokaler med fleksible åpningstider, der hensynet til miljø er ivaretatt. Samtidig skal uvedkommende ikke få tilgang. Studentenes sikkerhet skal være ivaretatt også i bygningenes nærmiljø. Dessuten skal informasjon om lokalene være oppdatert og lett tilgjengelig, og studentene skal enkelt kunne melde fra om feil og mangler. Oppdatert informasjon om UiBs systemer for innmelding av behov skal til en hver tid være lett tilgjengelig for alle studenter og ansatte. Disse systemene skal brukes aktivt i arbeidet med å bedre læringsmiljøet.

2.2 Kvantitet

Det skal være mange og store nok lokaler til at alle studentene kan delta i undervisningen og få plass i lesesaler, kollokvierom og lignende når de ønsker det.

2.3 Universell utforming

Universell utforming er et prinsipp for utforming av løsninger som innebærer at alle – uansett funksjonsevne – skal kunne benytte hovedløsningen uten tilpasninger. Dette gjelder ikke bare bygninger, men også uteområder og for eksempel elektroniske verktøy. UiB skal ligge i forkant med arbeidet med å gjøre Norge universelt utformet innen 2025. Dette stiller krav både til den fysiske utformingen av bygg, men også til inventar og utstyr i undervisningsrom. Det er viktig at den undervisningen en benytter seg av ved UiB også er universelt utformet slik at alle kan delta i

denne.

2.4 Kontinuerlige tiltak

- Øremerking av midler til hastetiltak for tilgjengelighet for studenter med nedsatt funksjonsevne.
- Det skal legges til rette for at studenter i større grad kan studere utenfor tradisjonelle lesesaler. Bord og benker på universitetets vringleareal og uteområder skal legges til rette for at studenter kan ta i bruk nye steder til å studere.
- Montere stikkontakter ved alle studentarbeidsplasser som mangler dette.
- Sørge for god dekning og høy oppetid av trådløst nettverk i alle lokaler med studentarbeidsplasser, undervisningslokaler og lignende.
- Følge opp avviks- og behovsmeldinger i UiBs elektroniske meldesystemer.
- Synliggjøre og vektlegge tilbakemeldingssystemene og fremheve viktigheten av lærernes og studentenes felles deltagelse i fagutviklingen.
- Gjøre det enkelt å reservere rom som kan brukes til kollokvier og egenstudier på nett.
- Følge opp klager forankret i Sørviserklæringen.
- Overvåke inn klimaet i de lokalene studentene benytter der det påvises problem
- Oppdatere oversikter over inventar og elektronisk utstyr i undervisningslokaler og lignende.
- Ivareta sikkerheten i og rundt universitetets bygninger ved hjelp av vakthold, belysning og andre tiltak.
- Sørge for at det ved alle fakulteter og bibliotekfilialer finnes universelt utformede studentarbeidsplasser.
- Ved utbedring av gamle bygninger skal prinsippet om universell utforming følges så langt det er mulig.
- Sikre studentorganisasjonenes frihet til å foreta endringer i egne lokaler godkjent av Eiendomsavdelingen.
- Sørge for at skilt er universelt utformede.
- Montere anlegg for infrarøde signaler og teleslynge i de undervisningsrom der dette mangler.
- Som hovedregel ikke benytte studentarbeidsplasser til avviking av eksamen.
- Drift og vedlikehold av undervisningsrom.
- Sikre universelt utformede toalett ved alle fakultet.
- Oppgradere og vedlikeholde AV-utstyret i auditorier og seminarrom slik at dette får digital tilkobling og oppfyller kravene til universell utforming innen lovpålagt frist.

2.5 Engangstiltak som skal gjennomføres i planperioden.

- Renovere Nygård skole. Inntil dette er på plass skal Griegakademiet ha tilgang til midlertidige lokaler, og det skal foretas midlertidige reparasjoner av Nygård skole.
- Bygge om Realfagbygget med sikte på blant annet bedre undervisningslokaler, flere og bedre studentarbeidsplasser og læringscenter.

- Utbedre Sofie Lindstrøms hus.
- Fullføre ombyggingen av Sydneshaugen skole.
- Utbedre inneklimate i lokalene som huser studentarbeidsplasser for masterstudentene i samfunnsøkonomi i Fosswinckels gate 14.
- Utbedre inneklimate i Lauritz Meltzers hus.
- Utbedre inneklimate i Ulrike Pihls hus.
- Sørge for at alle fakulteter har mottaksstrategier som gir en god start for studentene både faglig og sosialt, herunder faglig-sosiale møteplasser/studentlokaler på alle fakultet.

3 Det psykososiale læringsmiljøet

Psykososialt læringsmiljø omfatter psykologiske og sosiale faktorer som har konsekvenser for studentenes trivsel, helse og yteevne på studiestedet. Dette inkluderer blant annet mellommenneskelig samspill og vern mot trakassering og psykiske skadevirkninger. Sosialt miljø, kultur og velferd bidrar til å fremme det psykososiale læringsmiljøet. Universitetet skal, i samarbeid med Studentsamskipnaden i Bergen, legge forholdene til rette for et godt psykososialt læringsmiljø.

3.1 Veiledningstjenester

Ansvar for veiledning av studenter er delt mellom universitetets veiledningstjenester og samskipnadens rådgivnings- og helsetjenester. Grensen mellom universitetets ansvarsområde og samskipnadens ansvarsområde kan virke uklar, selv om den faglige veiledningen er universitetets ansvar. Det er viktig å sikre et tett samarbeid mellom samskipnaden og universitetet for å skape et bevisst forhold til hvilke tjenester som er aktuelle for studentene i ulike sammenhenger.

3.2 Studentundersøkelser

Det gjennomføres regelmessige undersøkelser som blant annet omhandler studentenes læringsmiljø. Eksempler er NOKUT sitt studiebarometer som blir gjennomført årlig og Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT) som blir gjennomført hvert fjerde år.

3.3 Studiestart og fadderprogram

Ved semesterstart hver høst arrangerer studentorganisasjonene fadderuken. Dette er en mottaksuke bestående av et mangfold av sosiale, kulturelle og sportslige aktiviteter for de nye studentene. For at fadderuken skal fungere som et tiltak for sosial integrering av alle de nye studentene, er det viktig at det i programmet blir tatt høyde for studenters ulike behov og bakgrunn. Universitetet i Bergen skal ha en sentral pott på minst en halv million kroner til aktiviteter i fadderuken. Midlene er øremerket til integrering av nye studenter i student- og universitetsmiljøet. Universitetet i Bergen har en egen fadderkoordinator som skal koordinere fadderlederne ved alle fakultetene og være et bindeledd mellom fadderstyrene og universitetet.

3.4 Studentlokaler

Det skal være studentlokaler på alle UiBs fakultet som ønsker dette. Et godt organisasjonsliv er en viktig faktor for et godt psykososialt læringsmiljø. En av de største utfordringene mange studentorganisasjoner møter er at de ikke har noe sted å drive sin virksomhet. Med lokaler til studentorganisasjoner menes her gode og tilgjengelige kontorer for studentorganisasjonene, men også større samlingslokaler der organisasjonene kan ha revyøvinger og lignende eller holde sine sosiale arrangement som kommer alle studentene ved fakultetet til gode. Å sørge for dette vil være avgjørende for studentengasjement. Studentlokaler er et viktig tiltak for å sikre god faglig og sosial integrasjon av studentene.

3.5 Kontinuerlige tiltak

- Støtte driften av studentlokaler praktisk og økonomisk.
- Det skal være faste kontaktpunkt mellom studentene og fakultetene for å sikre et godt opplegg ved mottak av nye studenter og for å sikre at det ikke oppstår konflikter.
- Jevnlig gjennomføre studentundersøkelser.
- Støtte fadderstyrene økonomisk og med koordinering.
- Støtte Studentparlamentets mottak av nye studenter i januar praktisk og økonomisk.
- Opprettholde støtten til Kvarteret og inkludere bygningsmassen i Eiendomsavdelingens langtidsplaner.
- Videreføre samarbeidet mellom samskipnaden og universitetet for å fremme helhetlig tenkning om veiledningstjenester.
- Innen 2019 skal alle studenter ved UiB ha en egen faglig mentor.
- Det skal utarbeides og distribueres en komplett oversikt over alle de tilbud som er tilgjengelig for studenter både ved universitet og i samskipnaden.

3.6 Engangstiltak som skal gjennomføres i planperioden.

- Utbedre Portnerboligen ved Det juridiske fakultet.
- Gjenreise villaen i Olav Kyrres gate 53 slik at den kan huse Kvarterets driftsorganisasjoner og andre sentrale studentorganisasjoner. Når dette er gjort kan Nygårdsgaten 1b frigjøres. Det samme gjelder Fosswinckels gate 7.
- Utarbeide og implementere retningslinjer for håndtering av konflikter mellom studenter.
- Utarbeide og implementere beredskapsplan for studentaktiviteter og for arrangement som er arrangert av studenter.

4 Det organisatoriske læringsmiljøet

Organisatorisk læringsmiljø handler om systemforhold som for eksempel tilrettelegging, fordeling og ledelse av arbeid. Informasjonsflyt til studentene og tilbakemeldinger er sentrale punkt.

4.1 Studentmedvirkning

Studentene selv står sentralt i utformingen av eget læringsmiljø og spesielt gjennom sine tillitsvalgte. Dette gjelder både studentorganene på de ulike nivåene og studentrepresentantene i styrer, råd og utvalg.

4.2 Studentombud

Våren 2015 fikk UiB sitt første studentombud. Studentombudet skal være en uavhengig bistandsperson som skal sikre at studentene sine rettigheter blir ivaretatt på en god måte. Studentombudet kan i tillegg til å bistå i enkeltsaker, gjøre undersøkelser for å sikre at studentenes rettigheter er ivaretatt og saken er behandlet på riktig måte.

4.3 Nasjonalt samarbeid

Universell ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) arrangerer en årlig konferanse om inkluderende læringsmiljø, og har ansvar for og driver et nasjonalt nettverk for læringsmiljøutvalgene. I tillegg arbeider Universitets- og høyskolerådet med styrking av læringsmiljøet. UiB skal være en pådriver for å løfte arbeidet med studentenes læringsmiljø høyere på dagsorden.

4.4 Informasjon

For at alle studentene skal ha like muligheter for å tilegne seg nødvendig informasjon, må den være tilgjengelig for studenter med ulike typer behov. Med informasjon menes i denne sammenheng blant annet nettsider, brosjyrer, informasjon gitt til studentene på e-post og gjennom "Mi side" og skilting av eiendommer. Internasjonale studenter er dessuten avhengig av å ha tilgang til informasjon på engelsk.

4.5 Kontinuerlige tiltak

- Sikre at all informasjon imøtekommer kravene om universell utforming og at den er tilgjengelig på engelsk.
- Årlig tildele Læringsmiljøprisen.
- Implementere studentombudet i organisasjonen.
- Støtte studentorganene på alle nivå økonomisk og praktisk, og inkludere de tillitsvalgte i alle steg av beslutningsprosessene. Hyppig kontakt og svært lav terskel mellom ledelse og studenttillitsvalgte på alle nivå.

- Holde Utdanningsutvalget, fakultetene, universitetsstyret, studentorganene og andre relevante aktører orientert om Læringsmiljøutvalgets virksomhet. Avholde Læringsmiljøutvalgets møter ved fakultetene på omgang.
- Årlig avholde fellesmøte mellom Arbeidsmiljøutvalget og Læringsmiljøutvalget.